

Рік VII.

Р. 1898 кн. V.

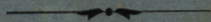
Т. XXV.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VII Jahrgang.

1898, V B.

B. XXV.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

ЗМІСТ XXV ТОМУ.

1. Молотовське срібло, археологічна замітка М. Грушевського (з 1 фототипією і малюнками в тексті) . . . . . с. 1—6
2. Причинки до зносин Петра Дорошенка з Польщею в 1670—2 р., написав Олег Целевич с. 1—26
3. 1 і 2 падолиста 1848 р. у Львові (урядове справозданне), подав Юліян Левицький . . . с. 1—43
4. Ювілей українсько-руської літератури . . . с. 1—1
5. Miscellanea: а) Продажа „попівства“ в с. Скопові 1592 р., под. М. Зубрицький; б) Надання магдебурського права містечку Дідову (в Київщині), 1596 р., под. М. Грушевський; в) Граничний став, епізод із 1805 року, под. Др. І. Франко . . . . . с. 1—12
6. Наукова Хроніка: а) Огляд часописей за 1897 р. — часописи видавані на російській Україні; б) Огляд західно-європейської літератури по культурній і політичній історії, історії літератури та штуки в 1897 р., подає Др. М. К ор дуба (кінець) . . . . . с. 1—80
7. Бібліографія (рецензії й справоздання), зміст на с. 53) . . . . . с. 1—54
8. З Товариства (май—серпень 1898 р.) . . . с. 1—4

Сей том виходить в збільшенім обсягу, бо в нього увійшла Наукова хроніка, полишена з попереднього тому.

Inhalt des XXV Bandes.

1. Silberfund von Molotiw (Ost-Galizien), eine archeologische Notiz von M. Hrušewskýj . . . . . S. 1—6
2. Beiträge zur Geschichte der Beziehungen zwischen Peter Dorošenko und Polen in den J. 1670—72, von O. Celewyč . . . . . 1—26
3. 1 und 2 November 1848 in Lemberg (ein offizieller Bericht), mitgeth. von I. Lewyčkyj . . . . . 1—43
4. Jubiläum der ukrainisch-russischen Literatur . . . . . 1—1
5. Miscellanea . . . . . 1—12
6. Wissenschaftliche Chronik: а) Übersicht der Zeitschriften für das Jahr 1897: In der Ukraine herausgegebene Zeitschriften; б) Übersicht der wissenschaftlichen Literatur auf dem Gebiete politischer, Kultur-, Literatur- und Kunstgeschichte im J. 1897, von D r. M K o r d u b a (Schluss) . . . . . 1—80
7. Bibliographie . . . . . 1—54
8. Bericht über die Thätigkeit der Gesellschaft (Mai—August 1898) . . . . . 1—4

Inhalt voriger Bände siehe letzte Seiten des Buches.

Рік VII.

Р. 1898 кн. V.

Т. XXV.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VII Jahrgang.

1898, V B.

B. XXV.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

Наукова хроніка.

Огляд часописей за 1897 р.: часописи видавані на російській Україні.

Кіевская Старина. В сім річнику з поміж статей по історії політичній і суспільній обговорено вже на иньшій місці А. Стороженка про Оришевского (Записки т. XIX), Н. С. Къ історії малоросійськихъ козаковъ (т. XXIII—IV), а розвідка д. Мілера „Очерки изъ історіи и юридического быта старой Малороссіи“ буде осібно обговорена; з рештою занотуємо отсі:

А. Стороженко: „Къ історії мѣстечка Борисполя полтавской губерніи“ (кн. 3). Автор збирає тексти літописей XI і XII в., в яких подибує ся топографічна назва „Лто, Лъто, Алто, Альто, Олто“, де загинув Борис, а потім поставлено там церков Бориса і Гліба. З вказівок, в документі 1629 р. виводить автор, що місце, де тепер м. Борисполь, при кінці XVI і з поч. XVII в. звалось „ґрунтом полукнязьким“, тут був окоп, і стояла церков побудована, по словам монахів, на місци смерти Бориса, а Ст. Жолкевскій доокола окопа, на ґрунті забраним у Пустинно-Миколаївського монастиря, осадив місточко Борисполе; автор виводить з того, що кам'яна церква, побудована Мономахом на місци смерти Бориса, достояла до XVII в. На се одначе доводів певних не подає, а видно, що й у XVII в. були декотрі ившой гадки, бо 1664 р. переяславський протопоп Гр. Бутович поставили хрест на память смерти Бориса на лівім боці Альти, цілком на иньшому місці. Видко, що цілком не так певно і в 1629 р. знали місце смерти Бориса і церкви Мономаха, як думає автор.

Статя тогож автора „Князь Дмитрій Ив. Вишневецкій Байда“ (кн. 3) — біографія звістного атамана козацького, додана до єго портрета; портрет переховав ся в галерії родинних портретів Вишневецких

зроблених здає ся при кінци XVII в.; портрет Байди змальований певно з фаянсу. Статя ся, оперта на жерелах, не дає нам нічого нового, крім звістних вже фактів з єго життя.

Л. Падалки „Надъ великимъ лугомъ Двѣпровскимъ“ (кн. 5). В сій статі подає автор спомини свої з подорожи по Дніпрі від м. Александровска по Никопіль; вона о стільки интересна, що згадує важніші історичні місця на Дніпрі.

П. Орловскій: Къ исторіи чумной епидеміи въ Кіевѣ 1770—71 р. (кн. 6). Статя має певний і то не великий інтерес льокальний. Д. О. описує в ній спір між губернатором київським і архимандритом кирилівського монастиря, що не хотів поступитись монастирським домом на шпиталь для чумних. Спір був закінчений некористно для монастиря і дав початок до заміни монастиря на шпиталь в 1786 р. Принагідно оповідає автор також про заснуванє київського кладовища, що тій епидемії завдячує свій початок. Перше бо, як взагалі на Україні, і в Києві ковали мерців коло церкви.

Д. Милорадович під титулом: Снѣтинская старина (кн. 9 і 10) подав місцеві перекази з околиці міст. Снітина Полтав. губ. і на їх основі, за помочю зібраного матеріялу на місці і в літературі дає ряд заміток до давнішої й новішої історії сїєї місцевости.

Д. Н. С. додав до портрета князя Миколи Гр. Репайна коротку єго біографію, оперту на фамілійних документах (кн. 12), а д. Д. Номис як наочний свідок справляє деякі хибні або недокладні відомости Сердюкова, в його мемуарах особливо про розділ козацьких полків в Лубнях в сталу армію: (кн. 4) уланів, гусарів і інших, за кн. Репніна.

О. Л. в статі п. з. „Праздникъ Цереры“ (кн. 12) подав виімок в мемуарів польського шляхтича Фр. Ковальского (Wspomnienia. Pamiętnik Fr. Kowalskiego t. I, II, Kijów 1859) попереджуючи єго біографією звістного польського дивака Мархоцкого.

Записки д. Чалого під титулом „Картины народной жизни“ були вже обговорені у нас (Записки т. XXII).

Переходячи до огляду статей культурно- і літературно-історичного змісту, поминаємо розвідку д. Харламповича про Острозьку школу, бо вона вже була обговорена (Зап. т. XXII).

Під титулом „Къ исторіи Кіевской академіи“ (кн. 12) подане обширне справозданє з книжки В. Серебренникова: Кіевская академія съ половины XVIII в. до преобразования ея въ 1819 г. (кн. 12) — про сю книжку див. бібліографічний відділ сього тому Записок.

О. Лазаревскій подає далі свої интересні матеріяли п. з. „Прежніе изыскатели малорусской старинны“; в кн. 1—2 подана біографія і огляд діяльности Олександра Марковича (р. 1790 † 1685), автора

„Записок о малорусскомъ дворянствѣ“, численних, в більшій часті досі не оголошених писань і видавця Дневника свого діда Якова М-ча. Подані рівнож численні вмітки з єго творів, що служать не тільки до характеристики самого М-ча, але дають також материял до історії культури на Україні з початком XIX в.

Той сам автор подав згадку присвячену памяти Мик. Білозерського, шурина П. Куліша (кн. 1). В ній подана єго біографія і огляд праць.

В. Г-ко дає згадку про Івана Горленка, поета-дилетанта початку XIX в. (кн. 3). Твори єго писані російською мовою, але нам цікаві тим, що можуть послужити до характеристики того часу і його українського панства, до якого автор належав. Се вже покоління виховане цілком в російським дусі.

В. Науменко дає характеристику діяльності і огляд праць наукових П. Лебединцева († з XII 1896), одного з ініціаторів заложення Київської Старини і діяльного її співробітника, головно на полі історії Києва і Київщини; є також згадка про І. Малишевського (р. 1828 † 1897), автора численних праць, головно з нашої церковної історії (кн. 2).

Між материялами подибуємо найбільше материялів до життя і діяльності П. Куліша, і з них почнемо.

Д. Чалий задумав зібрати і видати материял до біографії Куліша і почав (кн. 5) від оголошення відомостей про молоді літа єго на основі споминів власних, оповідань приятеля Кулішевого Ів. Хильчевського і Кулішевих „Воспоминалій дѣтства“ (III том повістей Куліша). Довів їх до арештованя К-ша в Варшаві в дорозі за границю (1847 р.).

А. Титов подав 113 листів К-ша до проф. О. М. Бодяньського з р. 1846—1847 (кн. 9—12, українські листи з сїєї кореспонденції „з незалежних від редакції причин“ подано осібно в 2 кн. за 1898 р.). Дають вони інтересний материял не тільки до характеристики самого К-ша, але також до історії літературного і наукового руху того часу.

В кн. 4 передруковано спомини д. М. Лободовського про гостину у К-ша в Мотропівці в 1884 р.; дають вони материял до характеристики діяльності К-ша в Варшаві, яко директора духовних справ, до його діяльності в Галичині і зносин з галицкими Поляками, а вкінці до єго масткових відносин. Статя в значній часті посвячена обороні покійника супроти закидів за його проби порозуміння з Поляками.

В кн. 5 редакція переписала статю кн. Шаховського про К-ша, оперту на переписці III-ого з Кулішем і зложена головно з уривків тої переписки з р. 1893—7. Подані ту також інтересні документи, виписані III-ким з архіву міністерства освіти про літературну діяльність К-ша в р. 1856—58.

В відділі заміток подано рекомендаційні листи дані Кулішеви 1847 р. М. Ригельманом до В. Ганки і Л. Штура; вони мають певний інтерес для історії слов'янського руху в Києві, вказуючи на певну, хоч і слабу зв'язь сего руху з західно-слов'янським.

О. Л(азаревський) подає матеріяли про І. Котляревського, зібрані в Полтаві (кн. 4); тут подано виїмки з дневника Степана Стеблина-Каменського, сина приятеля Котляревського; дневник починає ся з роком смерти К-ого († 1838 р.), згадано в нім тільки про остатні хвили життя поета. Тут же довідуємось з них, що біографія К-ого уміщена в „Съверній Пчелі“ (1839 р.; N. 146) була написана С. П. Ст.-Каменським на основі устних інформацій і записок его батька, щирого приятеля К-ого. Д. Л. подає деякі виїмки з статі Ст.-К-ого про написане і видане Єнеїди і про інтерес К-ого до української народної поезії і історії.

В кн. III подано колекцію невиданих віршів і листів Гулака-Артемовського з рукописи Петербурської бібліотеки; вірші мають інтерес більше для характеристики автора і тогочасної української інтелігенції.

Подано далі уривок з кореспонденції Мартоса — Листи Василя Ломиковського до Ів. Мартоса з літ 1822—30 (кн. 7) (про початок ми згадували в Записках т. XVII).

Д. Л(азаревський) подав 10 листів Данила Велланського († 1847), Українця — проповідника філософії Шеллінга в Росії (про нього див. Записки т. XV). Дають вони причинок до его біографії (кн. 11).

Матеріялів про Шевченка сим разом подано не багато: д. Чалий опублікував збірку листів, обговорену вже в Записках (т. XXI); видано Шевченків малюнок Почаївської лаври і кілька дрібних заміток. Д. К.

Проф. М. Стороженко подав вірші п. т. „Слав'янам“ (кн. 10), уважаючи їх автором Шевченка, але вже д. Коваленко, а потім Др. Франко в Зорі в 1897 р. виказали помилку. Др. Франко порівнює віршу „Слов'янам“ з віршою Костомарова „На добра ніч“ (в книзі: Збірник творів Ієремії Галки. Одеса, 1875, ст. 105—109) і на підставі значного числа спільних місць приходять до висновку, що автором вірші „Слов'янам“ є Костомарів, на що вказує також факт, що вірша переховала ся в паперах Костомарова. Але у вірші тхне такий дух, якого трудно добачити у Костомарова деінде.

Під титулом Кієвскіє Слав'янисты сороковых годовъ (2) подана сучасна записка про Кирило-Методіївське братство. Записка не дає властиво нічого нового в тій справі, по тім, що сказали Костомарів, Куліш і иньші. В. Г.

До більш інтересних матеріялів треба почислити листи М. Костомарова до В. і М. Білозерських (кн. 10), з тих чотири до Віктора Б-ого, писані з заслання з Саратова в 1848—51 р., чотири листи матери